PÄIVÄSTÄ TOISEEN

1950-luku oli kansallispuvun kulta-aikaa

Suomen käsityön museossa juhlistetaan suomalaisen kansallispuvun 130-vuotista taivalta.

JYVÄSKYLÄ (MT)

130-vuotias kansallispuku on pääosassa Yhtä juhlaa -näyttelyssä Suomen käsityön museossa Jyväskylässä.

Suomalaisen kansallispuvun historian katsotaan alkaneen Lappeenrannassa vuonna 1885, kun Venäjän keisaripari vieraili Suomessa.

Keisarinna **Maria Feodorovna** sai tuolloin suomalaisilta naisjärjestöiltä lahjaksi käsitöillä koristetun soutuveneen.

Veneen soutajina oli kahdeksan kansallispukuihin pukeutunutta naista, joiden puvut edustivat Suomen maakuntia. Tapahtuma sai runsaasti julkisuutta myös maan rajojen ulkopuolella, ja sen katsotaan olleen Suomen kansallispuvun syntymähetki.

”Voidaan sanoa, että 1950-luku oli kansallispukujen todellista kulta-aikaa. Kun **Armi Kuusela** palasi Antrea-puvussa voittajana Yhdysvalloista Miss Universum -kisoista, oli se mieletön tapahtuma ja kansanjuhla Suomessa. Siitä käynnistyi koko maan vallannut kansallispukubuumi”, kansallispukuammanuenssi **Marja Liisa Väisänen** kertoo.

Antrea-puvun lisäksi Yhtä juhlaa -näyttelyssä ovat esillä muun muassa Sääksmäen, Hämeen, Munsalan, Tuuterin, Kaukolan ja Säkylän kansallispuvut.

Vuosikymmenten saatossa kansallispuvut muuttuivat moneen kertaan, eikä niiden tekemiseen ollut olemassa yhteismitallista ohjeistoa.

Tästä syystä vuonna 1979 perustettiin Suomen kansallispukuneuvosto. Neuvoston yhtenä tehtävänä oli uusien kansallispukumallien kokoaminen ja olemassa olevien tarkistaminen esikuviaan vastaaviksi.

Kesäkuun alussa käynnistynyt kansallispukunäyttely jatkuu tammikuun 2016 loppuun saakka.

JUKKA KOIVULA

Armi Kuuselalla oli yllään Antrea-puku, kun hän palasi Suomeen Miss Universumina.

RAVIT

EL Catwalk paikasta huolimatta

Heikki Korhosen omistama EL Catwalk on neljä vuotta sitten syntyneen ikäluokan paras tamma. Sen kilpailuohjelma on suunniteltu huolellisesti, ja ura käsittää 18 voiton lisäksi vain kaksi toista ja yhden kolmannen sijan.

Pelaajat ovat oppineet luottamaan EL Catwalkiin, joka on startatessaan toistuvasti suuri suosikki. Vermossa se kohtaa keskiviikkona Derbyn Tammasuosikissa vain ikäisiään kilpasiskoja ja jää useimpien pelaajien kupongilla varmaksi, vaikkei tehtävä ole aivan niin yksinkertainen kuin sisäradan lähtöpaikalta voisi kuvitella.

Lähdössä on yhdeksän osallistujaa, joista peräti viisi tulee Korven tallista. Se on isoin uhkatekijä EL Catwalkin kohdalla, kun **Mika Forssin** ajokki ei ole kaikkein nopein heti ensimmäisillä askelilla. Korven tallin hevosista yksi tai useampi voi päästä alussa suursuosikin edelle, eikä tälle anneta sen jälkeen mitään ilmaiseksi.

Vihjesysteemissä toisena tukipilarina toimii kauden avausvoittoaan metsästävä Pireus, joka kohtaa tavallista kevyemmän vastuksen. Pireus pääsee eturivistä auton takaa hyvin liikkeelle ja juoksee alusta asti kärjessä tai sen välittömässä läheisyydessä. Kunto on kohdillaan, ja tässä **Juha Länsimäen** valmennettavalla on oiva tilaisuus kasvattaa koko uran ykkössijojen määrä yhteentoista.

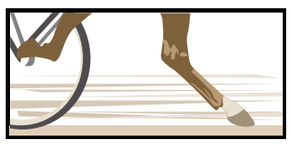

Kahteen loppupään kohteeseen tulee kaksi merkkiä kumpaankin.

Nelivuotiskautensa kaksi viikkoa sitten kolmossijalla avannut Mr Mallorca on nyt selkeä perusmerkki, sillä nopealla lähtijällä on paikka edetä johtoon ja vetää 2 600 metrin kisaa maaliin asti.

Mikäli kiihdytyksessä syntyy kinaa juoksupaikoista ja vauhti pysyy odotettua pitempään reippaana, nousee takarivistä aloittavan Timeless Croftin kurssi. **Tommi Kylliäisen** luotsaama Timeless Croft on ikätoverinsa kovin haastaja.

Päätöskohteessa tilanne on siinä mielessä samanlainen, että sisältä johtoon pyrkivä Humun Humu on maltillisen matkavauhdin jälkeen vaikeasti lyötävissä. Tasoaan tänä vuonna kovasti nostanut B. Tuuma on kuitenkin niin hienossa vedossa, ettei sitä uskalla jättää pois. B. Tuuma pystyy tekemään omaa juoksua, mutta sillä on myös erittäin terävä kiri.

Avauskohde on arvoitukselliset lähtö, kun Global Option arvottiin kasiradalle. **Erkki-Pekka Mäkisen** suojatti on suosikki, mutta juoksun onnistuminen vaatii tuuriakin.

Kolmannessa kohteessa pelihevoset erottuvat aika hyvin, ja viisi merkkiä riittänee takaamaan osuman.

Vihjesysteemi:
1. lähtö: 8 Global Option, 10 Volume Hoss, 9 Cankus Que, 1 Adam C.K., 5 Moonlight Cloud, 2 Saichania, 6 Frosty Vice, 7 Staro Fantastic (3, 4)
2. lähtö: 1 EL Catwalk (7, 3)
3. lähtö: 10 Las Vegas, 4 Twilight Vixi, 7 Willy Yankee, 5 Ambitious Beat, 1 Laurila's Denethor (6, 9)
4. lähtö: 6 Pireus (9, 11)
5. lähtö: 4 Mr Mallorca, 10 Timeless Croft (11, 3)
6. lähtö: 1 Humun Humu, 6 B. Tuuma (8, 4)

8 x 1 x 5 x 1 x 2 x 2 = 160 riviä = 16 euroa

TERO SIPAKKO

Kierros 26 Toto65

1. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Adam C.K. (SE)/Mika Forss	2100	14,1a	46 842	7/15,1a	7/15,8a	4/15,6a	Kj 23.6.
2	Saichania/Ari Moilanen	''	12,9a	44 382	8/16,6a	-a hpl	6/14,6a	-a hpl
3	An-Anastasia/Hannu Torvinen	''	12,0a	43 425	5/13,3a	5/13,3a	2/m17,4a	6/13,5a
4	Open Way/Peter Lindroos	''	13,4a	42 105	3/17,7	4/14,5a	5/14,6a	3/15,6a
5	Moonlight Cloud/Arto Laaksonen	''	12,6a	47 985	13/17,1	2/14,3a	4/13,0a	H 17.6.
6	Frosty Vice/Seppo Markkula	''	13,6a	48 830	5/18,2a	6/14,6a	5/14,9a	3/15,9
7	Staro Fantastic (SE)/Jukka Torvinen	''	13,5a	39 269	5/17,0a	1/14,9a	5/14,0a	9/18,4
8	Global Option (SE)/Erkki-Pekka Mäkinen	''	12,1a	50 756	6/13,1a	3/12,1a	1/14,0a	2/14,2a
9	Cankus Que/Esa Holopainen	''	12,7a	43 200	9/13,5a	5/15,7a	4/14,0a	1/13,6a
10	Volume Hoss/Hannu Hietanen	''	13,0a	46 690	1/15,3a	1/15,2a	1/16,4a	4/17,9

2. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	El Catwalk/Mika Forss	2100	12,7a	112 400	1/17,2a	1/12,7a	2/13,1a	1/14,1a
2	Lisbeth/Janne Korpi	''	14,4a	10 197	1/17,3a	3/15,3a	9/15,1a	H 17.6.
3	Fashion Duo/Kari Venäläinen	''	12,6a	113 633	12/12,7a	5/17,6a	5/15,4a	10/15,6a
4	Sundsvik Mayday/Lars Wetzer	''	12,9a	7 025	3/17,3a	1/16,1a	5/16,8a	1/12,9a
5	Arctic Film Star/Ilkka Korpi	''	16,2a	9 259	-a hpl	2/16,2a	5/16,2a	-a hpl
6	Kiikku's Chance/Juha Utala	''	14,2a	22 250	1/18,0a	1/17,2a	7/16,4a	3/14,2a
7	Arctic Model/Hannu-Pekka Korpi	''	12,2a	127 819	11/15,5a	5/13,4a	4/16,8a	2/14,1a
8	Iron Smile/Antti Teivainen	''	13,7a	12 782	hpl	3/17,5a	7/14,1a	5/15,4a
9	Miss Kadabra/Tuomas Korvenoja	''	15,9a	8 375	-a hpl	2/16,4a	8/18,1a	H 17.6.

3. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Laurila's Denethor/Peter Lindroos	2100	15,4a	16 405	1/17,7a	1/16,7a	-a hpl	3/16,8a
2	Pine Ross/Jukka Torvinen	''	14,2a	11 605	4/17,5a	13/18,7x	4/15,0a	6/14,2a
3	Timothy Bird/Kari Rosimo	''	15,1a	16 630	1/17,0a	-a hpl	10/17,8a	9/17,8ax
4	Twilight Vixi (DK)/Ivar Holmlund	''	13,4a	15 890	hpl	3/17,0a	-a hpl	1/13,4a
5	Ambitious Beat/Jyrki Tammimetsä	''	13,8a	11 110	2/13,8a	1/16,7a	2/17,8a	8/17,4a
6	Sahara Forever/Mika Forss	''	13,8a	14 470	-a hpl	1/15,7a	3/13,8a	K 18.6.
7	Willy Yankee/Tuomas Korvenoja	''	13,8a	15 175	6/14,4a	3/15,0a	6/13,8a	7/14,5a
8	Gallit Raj/Teijo Granath	''	14,9a	15 160	7/14,9a	3/15,4a	4/16,5a	10/17,7ax
9	Club Nord Star/Tapio Perttunen	''	14,0a	11 700	1/18,7	12/17,7ax	5/16,9ax	H 17.6.
10	Las Vegas/Ari Moilanen	''	15,4a	16 605	1/16,7a	2/15,8a	4/16,6a	1/15,4a
11	Baudron (CA)/Erkki-Pekka Mäkinen	''	13,3a	16 592	hpl	4/15,0a	4/16,5	7/15,1a
12	Miraz/Juha Utala	''	14,3a	17 940	3/15,7a	4/18,3a	1/16,5a	3/14,3a

4. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Pindaros/Antti Teivainen	2100	26,0a	18 770	10/30,0a	9/29,9a	10/26,8	8/28,8
2	Kihilon Tuire/Arto Laaksonen	''	26,5a	21 960	-a hpl	5/28,0	9/30,0	hpl
3	Korte-Sini/Mika Forss	''	26,1a	19 674	8/29,7a	-a hpl	5/26,1ax	Ro 21.6.
4	Liinan Leikki/Jorma Liimatainen	''	23,8a	23 625	hpl	8/29,4x	8/29,2x	-a hpl
5	Vinteriska/Tapio Kukkonen	''	24,5a	21 830	5/26,2	4/31,2	6/29,3	8/33,4
6	Pireus/Juha Länsimäki	''	23,9a	23 295	2/27,1	3/23,9a	3/28,1	2/27,3a
7	Veeran Linkki/Esa Holopainen	''	26,0a	23 770	hll/m-	5/m30,3x	3/m31,0x	Km 20.6.
8	Turbo-Usko/Teemu Okkolin	''	25,6a	20 000	10/29,9a	6/28,2	8/26,7	8/28,9a
9	R.R. Tuike/Jarmo Saarela	''	26,7a	19 395	10/30,2	3/28,0x	5/28,2	5/29,8x
10	Apilan Pallosalama/Oiva Käsnänen	''	25,7a	23 235	10/30,7	2/28,1	-a k	Km 20.6.
11	Vilman Vili/Juha Utala	''	25,8a	18 915	8/28,5	6/28,2x	11/30,1x	3/28,1a
12	Aarteen Vilperi/Reijo Vainikka	''	25,6a	16 525	3/30,9a	11/29,6a	3/27,1a	5/26,6a

5. LÄHTÖ Ryhmäajo 2600 m Helsinki

1	Stoneisle Keep On/Hannu Torvinen	2600	15,6a	10 940	5/18,2a	7/18,4a	-a hpl	-a hpl
2	An-Nea/Pasi Tikkala	''	14,5a	9 290	4/14,8a	7/16,4a	-a hpl	H 17.6.
3	Robocop XO/Mika Ahtiainen	''	15,3a	9 520	14/21,8x	4/15,3a	1/17,3a	10/17,0a
4	Mr Mallorca/Kari Venäläinen	''	13,6a	7 400	6/17,0a	9/17,9a	hlo4/16,2a	3/13,6a
5	Superstar Castle/Kari Rosimo	''	15,3a	5 375	9/22,6a	7/16,5a	8/18,5	H 17.6.
6	Alfa Deja Vu/Teijo Granath	''	15,6a	9 375	7/18,0	3/17,2a	6/16,6a	5/17,3a
7	Excite It/Jarmo Savolainen	''	15,1a	8 482	2/20,0	7/18,3a	8/16,1a	3/17,7a
8	Ami Boy Eden/Henna Halme	''	16,3a	4 845	-a hpl	10/17,9ax	10/19,8ax	H 17.6.
9	Tipo Cavallo/Anna Heikkinen	''	16,7a	4 790	6/18,5a	hpl	8/17,4a	7/27,1ax
10	Timeless Croft/Tommi Kylliäinen	''	16,0a	8 775	2/16,0a	2/16,8a	1/16,5a	K 18.6.
11	Super Classic/Kim Åkerlund	''	15,3a	9 223	1/16,8a	3/17,5a	6/15,3a	S 17.6.
12	Alecto Calcifer/Henri Bollström	''	16,0a	10 660	6/20,3a	3/17,3a	3/17,0ax	5/18,0ax

6. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Humun Humu/Antti Teivainen	2100	21,4a	48 090	1/28,6a	7/25,0a	6/25,4a	3/23,7a
2	Tuli-Karkelo/Tapio Kukkonen	''	25,6a	51 895	10/28,7x	10/25,7ax	1/28,2x	La 23.6.
3	Suvelan Tähti/Jarmo Saarela	''	25,5a	37 100	6/28,3	hpl	1/27,7	Km 20.6.
4	I.P. Legenda/Raineri Puikkonen	''	22,8a	40 420	5/24,0a	6/26,4	9/26,0x	4/28,2
5	Nopsan Vauhti/Ari Kela	''	22,0a	47 590	6/24,5a	4/25,3x	9/26,7a	9/27,2x
6	B. Tuuma/Ari Moilanen	''	23,2a	48 700	7/28,9x	1/25,5	1/25,0a	2/23,2a
7	Setelisottiisi/Kari Rosimo	''	22,7a	54 240	5/26,0a	8/25,6a	10/27,3a	La 23.6.
8	Pörnä-Tyttö/Esa Holopainen	''	23,2a	65 240	7/28,4ax	3/25,3a	11/27,7x	H 17.6.
9	R.R. Ruskariina/Hannu Torvinen	''	23,0a	55 930	3/27,8	12/28,5	6/24,2a	Ka 21.6.
10	Aaron Hem/Teemu Okkolin	''	25,2a	51 610	9/28,2a	hpl	9/26,5ax	6/26,2
11	Villikunkku/Harri Koivunen	''	24,9a	44 960	1/26,1	7/25,5a	1/27,1	6/26,2a
12	Suiketar/Mika Forss	''	22,7a	40 820	hpl	11/28,8	4/27,2	9/31,0

KIRJAT

Näin naapurissa

1970-luvulla Yle ryhtyi kartuttamaan suomalaisten Neuvostoliitto-tietoisuutta ensin Naapurineljännes-ohjelmalla, jonka korvasi sittemmin ohjelma Näin naapurissa. Näiden ohjelmien puolueettomuudesta saatetaan olla montaakin mieltä, olihan ohjelmat toteutettu yhteistyössä Neuvostoliiton radion ja uutistoimisto APN:n kanssa.

Tuolloin naapurimaan tuntemuksen lisääminen oli pikemmin kansallinen tavoite kuin kansalaisten enemmistön kiinnostuksen kohde.

Nykyisin valtio-omisteinen radio ei enää tarjoa viikoittaista naapurituokiota, vaikka naapuri käyttäytyykin yhä kummallisemmin ja moni suomalainen varmasti kaipaisi enemmän tietoa sikäläisestä menosta.

Tätä tiedonhalua täytti osaltaan viime vuonna ilmestynyt **Kalle Kniivilän** kirjoittama Putinin väkeä, joka valittiin myös vuoden tietokirjaksi.

Keväällä Kniivilä vastasi kysyntään uudella opuksella. Krim on meidän kertoo kansalaisten tunnoista Venäjän Krimin-valtaamiseen. Kirjaansa varten Kniivilä on kiertänyt haastattelemassa tavallisia ihmisiä niin Krimillä, Moskovassa kuin Ukrainassakin.

Aivan puhdas tavallisten kansalaisten puheenvuoro kirja ei tosin ole. Varsinkin venäläisten ja Venäjän-mielisten krimiläisten väitteitä Kniivilä kommentoi ja oikoo varsin ahkerasti.

Monien selkeästi virheellisten ja jopa härskien väitteiden kumoaminen on hyvin perusteltu ratkaisu.

Samaan aikaan lukija kuitenkin taipuu miettimään, olisiko tulkintojen tekemisen voinut sittenkin jättää lukijalle itselleen. Ovathan haastatelluissa edustettuina paitsi venäläiset ja etniset ukrainalaiset kuin Krimin tataaritkin.

Juuri tataarien kannalta Krimin liittäminen Venäjään voi olla kohtalokasta, onhan siitä vasta parikymmentä vuotta, kun he vapaasti ovat päässeet palaamaan alueelle, jonka asukkaista ”alkuperäisimpiä” ovat juuri he.

Siinä missä Kniivilän näkökulma on puhtaasti tavallisen kansalaisten, toisenlaisella otteella on toteutettu vastikään julkaistu Venäjän palatseissa ja kaduilla.

Kyse on mittavasta kokoelmasta Suomen akatemian Venäjän tutkimuksen huippuyksikön asiantuntijoiden kirjoituksia Venäjän nykytilasta.

Kirja luotaa laajalla otteella talouden, politiikan ja vallan, kulttuurin ja arvojen ajankohtaisiin kysymyksiä.

Kirjan mielenkiintoisinta antia on tutkijatohtori **Suvi Kansikkaan** artikkeli EEU:sta, EU:n mallin mukaan luodusta Euraasian unionista, joka aloitti toimintansa tämän vuoden alussa.

Kirjaa voi pitää varsin onnistuneena opuksena myös tavallisen lukijan hyppysiin, vaikka kirjoittajat katsovatkin naapuria tiedemaailman näkökulmasta.

Tieteen kansantajuistaminen on onnistunut varsin hyvin, teksti on sujuvaa ja helposti sulateltavaa eikä se vaadi lukijalta kohtuuttoman syvällisiä pohjatietoja Venäjän ja Neuvostoliiton historiasta.

JUHANI REKU

Kalle Kniivilä: Krim on meidän. Imperiumin paluu. Into-kustannus. 248 sivua.

Markku Kivinen ja Leena Vähäkylä (toim.): Venäjän palatseissa ja kaduilla. Gaudeamus. 310 sivua.

Oikein vieroitettu pentu on mukavan kissan alku

Kesä on löytöeläintalossa kiireistä aikaa. Kissoja kaupitellaan usein myös lehtien palstoilla ja tuttavien kesken puskaradion kautta.

Suomen eläinsuojeluyhdistys SEY muistuttaa, että kissanpennun luovutusikä on perustelluista syistä kaksitoista viikkoa.

”Liian varhainen luovutusikä lisää käyttäytymishäiriöiden todennäköisyyttä, mikä puolestaan lisää todennäköisyyttä sille, että kissa päätyy kodinvaihtajaksi tai jopa heitteille jätetyksi tai lopetettavaksi.”, kertoo SEY:n toiminnanjohtaja, eläinlääkäri **Kati Pulli**.

Liian varhainen vieroitus voi näkyä esimerkiksi aggressiivisuutena, virtsamerkkailuna ja pitkittyneenä imemiskäyttäytymisenä.

Pullin mukaan liian varhain vierotetut kissat myös stressaantuvat muutoksista keskivertokissaa enemmän.

Luovutusikäinen pentu painaa kilon verran

Mistä sitten tietää, minkä ikäisiä esimerkiksi naapurin navettakissan pennut ovat, jos niiden syntymäaika ei ole tiedossa?

”Nyrkkisääntönä on, että luovutusikäisenä pentu ei ole enää pörröinen tai hutera, vaan näyttää jo aikuisen kissan pienoismallilta, joka hyppii ja kiipeilee ketterästi korkeisiinkin paikkoihin. Se painaa noin yhden kilon, eli maitopurkin verran”, kertoo eläintenhoidon kouluttaja ja tietokirjailija **Päivi Ylikorpi**.

Pennun silmät eivät saa olla enää siniset, ellei se kuulu rodun ominaisuuksiin ja suussa tulee olla kattava rivistö maitohampaita.

Kissanpennulle sopiva vieroitusikä on 12 viikkoa.

> Nyrkkisääntönä on, että luovutusikäisenä pentu ei ole enää pörröinen tai hutera.
>
> **PÄIVI YLIKORPI**

SEY ja Ylikorpi ovat julkaisseet ohjeet luovutusikäisen pennun tunnistamisesta.

Liian varhain emostaan erotetut kissat näkyvät eläinsuojelun arjessa.

Vaille tarvittavia sosiaalisia taitoja jääneet kissat päätyvät terveitä ja tasapainoisia kissoja tyypillisemmin kodittomiksi ja lisäävät näin myös eläinsuojeluyhdistysten työtaakkaa.

TUULIKKI VIILO

Tavoitteena kaatopaikaton tehdas

Maakunnallisella ympäristöpalkinnolla torstaina palkittu Itä-Suomen Murskauskeskus Oy on kehittänyt ZeroWaste-jäteseuranta- ja raportointityökalun. Sillä yritykset ja kauppaliikkeet voivat seurata yksiköittäin, mitä jätteitä missäkin syntyy ja minne ne päätyvät.

”Työkalu näyttää jätemäärät ja viranomaisraportit. Maanlaajuisesti sitä käyttävät jo esimerkiksi Valion kaikki tehtaat. Voi sanoa, että Valion Joensuun tehdas on kaatopaikaton tehdas eli kaikki siellä syntyvä jäte lajitellaan huolellisesti ja kierrätetään”, toimitusjohtaja **Jukka Karttunen** kertoi.

Itä-Suomen Murskauskeskus käsittelee jätteitä Joensuussa, mutta tarjoaa valtakunnallisesti jätteiden kokonaishallintapalvelutyökalua.

Toimitusjohtaja iloitsee työn saamasta tunnustuksesta, mutta myös siitä, miten pienetkin yritykset nykyaikana huolehtivat jätteidensä lajittelusta hyvin.

”Kyse on vastuullisuudesta ja imagosta, jota toki ohjaillaan rahalla.”

Murskauskeskus kierrättää vuosittain 30 000–50 000 tonnia jätettä, esimerkiksi erilaisia muoveja ja kiviainesta.

Pohjois-Karjalan elykeskus jakoi ympäristöpalkintoja nyt 14. kerran, ja tänä vuonna ehdokkaita oli poikkeuksellisen paljon.

LIISA YLI-KETOLA